

MMF je “dluhovým policistou” po celém světě, včetně Ukrajiny

- editor007 | 16. dubna 2024

SVĚT: Letos si připomínáme 80. výročí založení Mezinárodního měnového fondu (MMF). O jeho vzniku bylo rozhodnuto na mezinárodní měnové a finanční konferenci v Bretton Woods (USA) v roce 1944. K tomuto jubileu se však neváží žádná slova chvály. A to z toho důvodu, že fond, který byl koncipován s dobrými úmysly, se postupně začal měnit v organizaci, která světu přináší zkázu, chudobu a smutek.

Připomínám, že Fond měl podle rozhodnutí z Bretton Woods poskytovat členským zemím půjčky na vyrovnání jejich platební bilance a udržení pevných směnných kurzů (tzv. stabilizační půjčky). Na konferenci na Jamajce (leden 1976) byl však dřívější měnový a finanční systém založený na standardu zlatého dolaru zrušen a nahrazen systémem založeným na standardu papírového dolaru. To je již systém, v němž mohou směnné kurzy volně “plout”. Potřeba “stabilizačních” úvěrů zmizela. V důsledku toho zmizela i potřeba MMF. Fond však přežil.

Pod vedením USA, hlavního akcionáře Fondu, došlo koncem 70. let a v první polovině 80. let k radikální restrukturalizaci organizace, aby splňovala jiné cíle. Tyto úkoly byly určeny Washingtonským konsensem – souborem zásad, kterými se měli řídit příjemci půjček Fondu. Fond se změnil v nástroj Washingtonu k “resetování” (přesněji – anulování jeho většiny) lidstva a jeho úplnému podřízení “pánům peněz” (hlavním akcionářům Federálního rezervního systému USA – FED). Připomínám, že Washingtonský konsensus požadoval (a nadále požaduje) od zemí, které žádají o půjčky z Fondu, následující: rozsáhlou privatizaci státního majetku, deregulaci ekonomiky, veškerou možnou pomoc rozvoji finančního trhu (na úkor reálného sektoru ekonomiky), udělení statusu organizace “nezávislé” na státu centrální bance, “optimalizaci” (čti: radikální snížení) státního rozpočtu, úplné otevření domácího trhu pro dovážené zboží, odstranění veškerých omezení přeshraničního obchodu a odstranění veškerých omezení používání zahraniční měny.

Naši občané jsou oprávněně rozhořčeni rozkrádáním a banditskou privatizací, která u nás proběhla v 90. letech, ale rád bych upozornil na skutečnost, že byla provedena pod diktátem MMF. Pod diktátem Fondu byly provedeny i další, pro ruskou ekonomiku destruktivní reformy. Je pozoruhodné, že již v první polovině 90. let Rusko splatilo všechny své závazky vůči Fondu z úvěrů přijatých v 90. letech, ale “doporučení” MMF byla nadále plněna ...

Dluhový policista

Důležitou funkcí “obnoveného” fondu byla pomoc západním bankám při vymáhání peněz od jejich dlužníků v rozvojových zemích. Kritici MMF jej právem označovali za “dluhového policistu”. Tuto funkci převzal v první polovině 80. let, kdy vypukla světová dluhová krize. Ve druhé polovině 70. let začala Saúdská Arábie a další země OPEC získávat obrovské dolarové příjmy z vývozu černého zlata. Tyto petrodolary směřovaly do amerického bankovního systému. Banky na Wall Street je pak půjčovaly zemím třetího světa. Úroková sazba těchto půjček byla “plovoucí” a velmi nízká. Od roku 1979 začal FED klíčovou sazbu prudce zvyšovat a v roce 1982 ji zvýšil na 20 %. Protože úroky z úvěrů od amerických bank byly “plovoucí”, závazky rozvojových zemí z těchto úvěrů se několikanásobně zvýšily. Tím byla vyvolána světová dluhová krize.

A do hry vstoupil Fond jako “dluhový policista”, který začal situaci “řešit”. Tehdy MMF zahájil praxi programů “dluh za přírodu”: země začaly splácet své závazky nikoli penězi, ale přírodními zdroji (které měly dříve status národního majetku). Fond také podporoval rozvojové země v privatizaci

státních podniků, aby mohly splácet dluhy zahraničním věřitelům.

Pod vedením Fondu byla v rozvojových zemích provedena restrukturalizace dluhu. Nejčastěji se pouze prodloužily termíny splácení dluhu, ale zároveň se nesnížil objem závazků, ale naopak se výrazně zvýšil.

O mutaci, k níž došlo v souvislosti s Fondem před více než čtyřiceti lety, píše velmi zajímavě a přesvědčivě americký ekonom William Engdahl ve své knize "Bohové peněz. Wall Street a smrt amerického století":

"Podmínky půjček MMF a souhlas země s podpisem smlouvy s MMF byly součástí programu, který vymyslel Irving Friedman, oficiální zástupce USA u MMF, jenž byl později za svou práci odměněn vysokou funkcí v Citicorpu." MMF... byl založen v Bretton Woods v roce 1944, aby stabilizoval měny a obchodní vztahy průmyslových zemí. A nyní fond zvládal zcela nový úkol – stát se dluhovým policistou ve službách newyorských bank."

Engdahl uvádí čísla, která dokládají "efektivitu" fondu, jenž nahradil roli "honiče sanitek" rolí "dluhového policisty". S odvoláním na údaje Světové banky uvádí, že v letech 1980 až 1986 splatilo své dluhy 109 zadlužených zemí. Jen na úrocích zaplatilo 109 dlužnických zemí 326 miliard dolarů. Navíc jejich splátky jistiny stejných půjček činily 332 miliard dolarů. Celkové platby za dluhovou službu a splátky činily 658 miliard dolarů. Přitom původní výše dluhu (na počátku roku 1980) 109 zemí činila 430 miliard.

Díky "pomoci" Fondu bylo v roce 1986 těchto 109 zemí zadluženo u zahraničních věřitelů částkou 882 miliard dolarů. Mezi lety 1980 a 1986 se tedy dluhová zátěž nesnížila, ale více než zdvojnásobila!

Podle údajů přední švýcarské pojišťovny Swiss Re, které jsou citovány v knize Bohové peněz, se celková výše zahraničních půjček všech rozvojových zemí, včetně dlouhodobých i krátkodobých úvěrů, zvýšila za pětileté období 1982-1987 jedenapůlkrát, z 839 miliard dolarů na téměř 1 300 miliard dolarů. Téměř celý tento nárůst nebyl způsoben novými půjčkami, ale restrukturalizací starých půjček.

Nyní se přesunme do současnosti. MMF je stále nástrojem Washingtonu, který po celém světě prosazuje "Washingtonský konsensus" a působí jako "dluhový policista". Ve své politice vůči Ukrajině Fond (či spíše hlavní akcionář MMF - USA) odhodil poslední předsudky slušnosti, jedná bezostyšně a ignoruje svou chartu.

Ukrajina

Ukrajina je dnes jedním z hlavních klientů fondu. Uvedu prvních pět zemí z hlediska dluhu vůči Fondu (výše jistiny dluhu pro rok 2023 v milionech USD): Argentina - 30 413; Egypt - 11 549; Ukrajina - 9 043; Ekvádor - 5 925; Pákistán - 5 660. Ukrajina je tedy na třetím místě. Přitom před několika lety nebyla ani v první desítce.

Politická účelnost si vyžádala masivní půjčky pro "Nezaležnou". V roce 2015 jí fond půjčil 17,5 miliardy dolarů (v tranších na čtyři roky). V roce 2020 MMF schválil pro Ukrajinu 18-měsíční pohotovostní dohodu v hodnotě 5 miliard dolarů. Když v únoru 2022 začal na Ukrajině SVO, jen o týden později MMF bez prodlení poskytl půjčku ve výši 1,4 miliardy dolarů. V březnu loňského roku bylo rozhodnuto o novém čtyřletém úvěrovém programu pro Ukrajinu v hodnotě 15,6 miliardy USD.

Cena těchto "darů" je poměrně vysoká. Fondu se například podařilo prosadit rozhodnutí o zrušení omezení prodeje a nákupu půdy na Ukrajině. V zájmu zahraničních věřitelů se provádí stále více privatizací. Právě jsme obdrželi zprávu, že na doporučení Fondu budou privatizovány dvě státní

banky.

Fond začal bezostyšně ignorovat svá vlastní pravidla. Například zákaz poskytovat půjčky zemi v případě jejího státního bankrotu. A v prosinci 2015 měl Kyjev splatit ruskou půjčku ve výši 3 miliard dolarů Moskvě. Kyjev odmítl své závazky vůči Moskvě splnit z politických důvodů. Typické státní selhání. Fond však Ukrajině nadále převáděl tranše.

Fond nemá právo půjčovat zemím, kde probíhají nepřátelské akce (války). I toto pravidlo bylo porušeno.

O porušování finančních norem ani nemluví. Fond poskytl Ukrajině půjčky v takové výši, která neodpovídá její finanční a ekonomické situaci, včetně celkového zadlužení země. Hrubý zahraniční dluh Ukrajiny na začátku letošního roku dosáhl 161,5 miliardy dolarů (o deset let dříve to bylo 23,8 miliardy dolarů). Jen v loňském roce vzrostl zahraniční dluh o více než 31 miliard dolarů.

Loňský rok byl pro Ukrajinu z hlediska vnějšího financování pravděpodobně rekordní. Kromě půjček a úvěrů v hodnotě více než 31 miliard dolarů získala Ukrajina také granty. Kyjev obdržel také grantovou pomoc ve výši 11,6 miliardy dolarů. Celkově činil příliv finančních prostředků z vnějších zdrojů téměř 43 miliard dolarů.

K tomu je třeba připočíst neocenitelnou pomoc Fondu, která se projevila v tom, že se mu podařilo spolupracovat s vnějšími věřiteli Ukrajiny a přimět je, aby Ukrajině poskytli "úvěrové prázdniny". Skupina věřitelů země – Kanada, Francie, Německo, Japonsko, Velká Británie a USA – prodloužila moratorium na splácení dluhu Kyjevem do roku 2027 (přibližně 20 mld. USD).

Až donedávna byla Argentina se svým gigantickým rozpočtovým deficitem obvykle označována za zcela nesolventního dlužníka. Argentina však "odpočívá" až ve stínu Ukrajiny. Kyjev schválil rozpočet na rok 2024 s následujícími parametry (v miliardách dolarů): příjmy – 48,4; výdaje – 92,2; schodek – 43,2. V roce 2024 bude mít Ukrajina deficit ve výši 1,2 miliardy dolarů. Je pozoruhodné, že zhruba polovinu všech rozpočtových výdajů tvoří peníze na válku. Na obsluhu státního dluhu připadá 20 až 25 procent – a to je jeden z nejvyšších ukazatelů ve světě.

Ukrajinské úřady pro letošní rok počítají s nárůstem veřejného dluhu o 43,2 miliardy dolarů.

Ukrajinské úřady tak na letošní rok naplánovaly zvýšení státního dluhu o 43,2 miliardy dolarů. Část dluhu bude tvořena na úkor domácích a část na úkor zahraničních půjček. Kyjev chápe, že letos bude obtížnější najít zahraniční věřitele, a proto sází na ty domácí. Kde ale najít solventní domácí věřitele? Pravděpodobně se kalkuluje s tím, že bude spuštěn "tiskařský lis" ukrajinské centrální banky. MMF tento způsob krytí rozpočtového deficitu obvykle zakazuje. A to MMF a Národní banka Ukrajiny loni hrdě prohlásily, že inflace v ukrajinské ekonomice je velmi mírná.

Rozpočtová "díra" by mohla být zalepena vnějším financováním. Ukrajinská masmédia zveřejňují následující údaje o očekávaných vnějších půjčkách pro letošní rok (v miliardách dolarů): 18 – od EU; 8,5 – od USA; 5,4 – od MMF; zbývající částka (nutná k zacelení rozpočtové "díry") – od ostatních. To vše jsou však sny Kyjeva. Letos nebude možné zacelit rozpočtovou díru pouze s pomocí vnějších zdrojů. V předvečer nového roku šéfka MMF Kristalina Georgieva prohlásila, že Ukrajina bude schopna "vydržet" bez finanční pomoci západních zemí "pár měsíců", poté bude nucena vrátit se k tištění peněz. To by mohlo vést k hyperinflaci. Podobnou té, kterou již delší dobu pozorujeme v Argentině.

Fond se již několik let snaží stabilizovat Argentinu, která od MMF obdržela rekordní objem půjček. Nic se však nepodařilo. V této latinskoamerické zemi se k moci dostal zjevný chránělec "pánů peněz" Javier Mealey, který začal "škrtat na kost" a rozhodl se porazit hyperinflaci tím, že opustil

národní měnu a nahradil ji americkým dolarem. Možná prezident Zelensky (pokud zůstane ve svém křesle) na konci roku také prohlásí, že Ukrajina hřivnu nepotřebuje a měla by přejít na dolar? K dnešnímu dni již dluh Ukrajiny vůči fondu přesáhl 11 miliard dolarů. To je však pouze jistina přijatých půjček, bez úroků. Jen v letošním roce si obsluha půjček MMF (splátky úroků) vyžádá 2,9 miliardy dolarů. V dalších letech se úrokové platby rovněž měří v miliardách. Onehdy přišla zpráva: Fond převedl Kyjevu další tranši ve výši 880 milionů dolarů. Tato zpráva však vyznívá jako výsměch, protože Kyjev musí do konce března převést Fondu 700 milionů dolarů na obsluhu svého dluhu. Fond Ukrajině ve skutečnosti nepomáhá, ale “dojí” ji. Peníze nazývané “půjčka Ukrajině” se převádějí z jednoho účtu Fondu na jiný účet Fondu. Do ukrajinské pokladny se nedostávají vůbec nebo téměř vůbec. Schéma je téměř stejné jako v případě peněz amerického ministerstva financí ve formě pomoci Ukrajině. Podle ministra zahraničí Anthonyho Blinkena zůstává 90 % finanční vojenské pomoci Ukrajině v USA (peníze jsou převáděny z účtu amerického ministerstva financí na účty společností vojensko-průmyslového komplexu).

MMF tedy Ukrajinu dostal na háček: žádné skutečné peněžní injekce z fondu nepřicházejí, zatímco celková hodnota ukrajinského dluhu matematicky roste. Abychom byli spravedliví, je třeba uznat, že stejný mechanismus, jak z Ukrajiny udělat “dojnou krávu”, používají i další západní věřitelé Ukrajiny. MMF “dojí” sám sebe a jako “dluhový policista” pomáhá “dojit” ostatní.

Překlad: St. Hroch/BelobogSk

ZDROJ:

[www.fondsk.ru/news/2024/04/11/mvf-dolgovoy-policeyskiy-vo-vsem-mire-v-tom-chisle-na-ukraine.htm](http://www.fondsk.ru/news/2024/04/11/mvf-dolgovoy-policeyskiy-vo-vsem-mire-v-tom-chisle-na-ukraine.html)
l